

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.797/2011/14.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2011. december 7-én és 2012. január 23-án megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és az utóbbi napon kihirdette az alábbi

ítéletet:

A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2011. augusztus 25-én kihirdetett 8.B.180/2011/25. szám ítéletét megváltoztatja.

A vádlott II. tényállásbeli cselekményét a Btk. 166. § (1) bekezdése szerint minősülő emberölés büntettének kísérleteként minősíti.

A vádlott a folytatólagosan elkövetett testi sértés büntette tekintetében különös visszaeső, míg az emberölés büntettének kísérlete vonatkozásában visszaeső.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja a vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban 22.825 (huszonkettőezer-nyolcszázhuszonöt) Ft - ebből 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) Ft vádlottat terhelő - bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a rendelkező részben írt, első fokú határozatával vádlottat a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdése szerint minősülő életveszélyt okozó testi sértés büntette, valamint a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerinti, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének kísérlete miatt halmazati büntetésül 9 év fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A vádlott által előzetes fogva tartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította és rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen a vádlott és a védő a büntetés enyhítése érdekében jelentettek be fellebbezést. Az ügyész nem élt jogorvoslattal.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.152/2011/3-I. számú átiratában a vádlott különös visszaesői, illetve visszaeső minőségének feltüntetése mellett a fellebbezéssel támadott határozat helybenhagyását indítványozta.

A másodfokú tárgyaláson a védő az enyhítésre irányuló jogorvoslatát, az ügyész az átiratában foglaltakat fenntartotta.

A védelmi fellebbezések nem alaposak.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be.348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírálta.

A felülbírálat során megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárást döntően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. A bírósági eljárás során 2011. július 13-án hatályba léptek a Be. XXVIII/A. Fejezetének a kiemelt jelentőségű ügyekre vonatkozó speciális szabályai. Az elsőfokú bíróság e normákat is megtartotta. A törvény hatályba lépése előtt végzett eljárási cselekmények ugyanis akkor is érvényesek, ha ezt a Be. Novella másként szabályozza. Ezért nem történt eljárási szabálysértés, amikor a bíróság a 2011. június 22-i tárgyalást két hónapon túl, 2011. augusztus 25-én folytatta (Bkv.97.). Az időbeli túllépés az alakuló gyakorlat szerint egyébként sem jelentene feltétlen eljárási hibát.

Egy esetben, amint a fellebbviteli főügyészség képviselője kifogástalanul utalt rá a másodfokú tárgyaláson, viszont eltért a törvényi előírásoktól, amikor igazságügyi szakértőt a 2011. május 4-i tárgyaláson a már hatályos Be. 110. § (1) bekezdésétől eltérve a korábban, 2009. október 9-ig hatályos normában, a Be. 110. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a szakértői esküre figyelmeztette a hamis szakvéleményadás következményei helyett.

E körben a másodfokú bíróság a következőket emeli ki. A Be. 103.§ (5) bekezdése szerint a tanúkihallgatásra vonatkozó, a törvény 83-84.§-ának rendelkezései a szakértőre is irányadók. A hivatkozott törvényi szabályok nyelvtani és logikai értelmezése alapján az a megállapítás tehető, hogy a szakértő tárgyalási előadása akkor nem használható fel, ha a 103.§ (1) bekezdésben megfogalmazott kizárási okok tekintetében marad el a figyelmeztetés, következik ez a 83-84.§ alkalmazását előíró törvényhely rendszertani elhelyezéséből is. Jelen esetben a szakértővel szemben kizárási ok nem merült fel, ezért az eljárási szabályoktól eltérés nem érinti a bizonyítás törvényességét. E részben utal a Debreceni Ítéletábra a Bf.II.680/2010. és Bf.II.751/2010. számú ügyében kifejtettekre is.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének csak részben tett eleget, ezen túlmenően a tényállás részben hiányos és iratellenes (Be. 351. § (2) bekezdés a), b) és c) pont).

Megalapozatlanságot jelent a vádlott korábbi büntetéseiire vonatkozó adatok hiányossága, részleges pontatlansága. Ezen túlmenően a I. tényállásnál nem történt meg a megfelelő mélységben a vádlott általi mentőhívás feltárása, és elírás folytán iratellenes a 2010-es év

megjelölése. A II. tényállásnál pedig nem került sor minden lényeges, orvos szakértői kompetenciába történő kérdés tisztázására, többek között annak felderítésére sem, hogy a sértettet összesen hány rendbeli erőbehatalás érte, mely tény meghatározó jelentőséggel bír a cselekmény minősítésére is.

A részleges megalapozatlanság a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételével, az orvos szakértő meghallgatásával, a mentőszolgálat megkeresésével, illetve az iratok tartalma alapján orvosolható volt, illetve a bizonyítás alátámasztotta egyes, egyébként helyesen megállapított tények megalapozottságát is.

Az ítélet tábla a tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében az alábbiak szerint helyesbíti, illetve egészíti ki.

- A Kiskunhalasi Városi Bíróság 6.B.112/1991/16. számú ítélete 1991. szeptember 5-én emelkedett jogerőre.
- A Kiskunhalasi Városi Bíróság 6.B.20/1992/2. számú, 1992. február 6-án jogerőre emelkedett összbüntetési ítéleténél a közügyektől eltiltásra utalást mellőzi.
- A Berettyóújfalui Városi Bíróság 1.B.362/2001/26. számú ítéleténél 2004. június 9-e a jogerőre emelkedés napja. A későbbi összbüntetésbe foglalás miatt jelen ítéletre vonatkozóan a szabadulásra és a kitöltésre vonatkozó adatokat mellőzi.
- A Fővárosi Bíróság 15.B.418/2003/28. számú ítéleténél 2005. május 26-a a jogerőre emelkedés időpontja. A bíróság a vádlottat kiskorú veszélyeztetésének büntette mellett folytatólagosan elkövetett életveszélyt okozó testi sértés büntette és garázdaság vétsége miatt marasztalta. A büntetés kitöltését érintő adatokat mellőzi.
- A Fővárosi Bíróság 15.B.779/2005/2. számú összbüntetési ítélete 2005. június 26-án emelkedett jogerőre a Legfelsőbb Bíróság 1.Bf.1136/2005/3. számú határozata által. A közügyektől eltiltásra utalást mellőzi. A terhelt a 6 év 2 hónap összbüntetésből 2006. október 28-án szabadult feltételes szabadságra bocsátással, a büntetés kitöltésének időpontja 2008. május 12.
- Az I. tényállásban a vádlott 2009. november 27-én 9.05 órakor telefonált a mentőknek a hívószámú telefonról.
- A II. tényállásbeli sértetti sérüléseket minimálisan 6 rendbeli erőbehatalás okozta.
- Mindkét tényállásban írt sérülések nagy fájdalom keltésére voltak alkalmasak.

A vádlott korábbi büntetéseit érintő tényállás-helyesbítés és kiegészítés a bűnügyi iratokhoz csatolt erkölcsi bizonyítványok adatain alapul.

Az elsőfokú bíróság az I. tényállásban a általi segítségkérést, mely érdemi tényadat a cselekmény helyes minősítésekor, lényegében a vádlott vallomása alapján állapította meg,

nem ellenőrizve megfelelően a védekezés valóságtartalmát. A bíróság rendelkezésére álló mentési okiratok ugyanis nem adtak megnyugtató tájékoztatást a mentést kérő személyére. Az ítéletábra ezért megkereste a mentőszolgálatot további okiratok beszerzése iránt. Az okirati bizonyítás érdemi novumot nem hozott, de a mentőszolgálattól eredményes volt egy olyan tárgyi bizonyíték, hangfelvétel beszerzése a bejelentésről, mely alátámasztotta a vádlotti vallomást, és ezáltal az első bírói ténymegállapítás helyességét. A mentési okiratok alapján ezen túlmenően helyesbítenni kellett a hívás időpontját, melyre ténylegesen 2009. évben és nem 2010-ben került sor. E körben nyilvánvalóan elírás történt az első fokú ítéletben.

A II. tényállásnál a sértetti sérülések kapcsán megállapított tényeket a másodfokú bíróság orvos szakértő aggálymentes fellebbezési tárgyalási előadása alapján egészítette ki.

A kiegészítéssel és helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be. 352. § (2) bekezdés értelmében a másodfokú ítélezés alapját képezte. A megyei bíróság, eltekintve a részletezett kisebb, másodfokon orvosolt megalapozatlanságtól, a lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika tartalmának megfelelően értékelte. A bizonyíték-értékelés törvényes, az elsőfokú bíróság a szükséges körben az indokolási kötelezettségét is teljesítette. A bizonyítékok mérlegelését és a tényállást perorvoslat egyébként sem támadta.

A minősítés felülbírálatakor elsődlegesen rögzítendő, hogy a Btk. 2. §-a alapján az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, mert az elbírálás idején hatályos törvény enyhébbnek nem tekinthető, sőt lényegesen szigorúbb. A megyei bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére, a cselekmények minősítése és az ahhoz fűzött jogi indokolás azonban részben téves.

Az I. tényállásbeli cselekmény életveszélyt okozó testi sértés büntettének (Btk. 170. § (1) bekezdés, (6) bekezdés első fordulat) értékelése helytálló, azonban más jogi indokok miatt. Az irányadó tényállás szerint a vádlott kitartó módon, gátlástalanul, legalább 7 nagy erőbehatást kifejtve bántalmazta ütésekkel és rúgásokkal úgy élettársát, hogy többszörös csonttöréssel járó, életveszélyes sérüléseket szenvedett. A feltárható alanyi és tárgyi tényezők alapján okszerűen vonható következtetés e cselekménynél is a vádlott eshetőleges ölési szándékára. E cselekményrész csak azért nem minősül a Btk. 166. § (1) bekezdése szerint emberölés büntettének kísérleteként, mert a vádlott a mentők hívásával orvosi segítséget kért, mely megmentette a sértett életét. Az ilyen cselekményt a töretlen bírói gyakorlat a Btk. 17. § (3) bekezdésében írt önkéntes eredmény-elhárításnak tekinti, ami kizárja a vádlott büntethetőségét az emberölésben, ugyanakkor felelősségét a Btk. 17. § (4) bekezdése szerint a maradék büncselekményben, az életveszélyt okozó testi sértés büntettében meg kell állapítani.

A II. tényállásnál is igazolható a vádlott eshetőleges ölési szándéka, e cselekvősegnél nem volt akadálya az emberölés kísérletében a bűnösség kimondásának. A másodfokú bíróság azonban nem értett egyet az első bírói állásponttal, miszerint a különös kegyetlenséggel elkövetés minősítő körülmény megállapítható.

A követett ítékezés szerint a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításánál elsődlegesen emberiességi és erkölcsi szempontoknak van meghatározó szerepe.

A vádlott tette nyilvánvalóan gátlástalan, kegyetlen, azonban az alanyi és tárgyi tényezők gondos értékelése után az ítélőtábla nem látta igazoltnak a vádlotti tett olyan fokú embertelenségét, mely megalapozná a különös kegyetlenséget. A sértett ugyan e vádlotti cselekmény által is többszörös, súlyos, nyilván nagy fájdalom keltésére alkalmas, részben csonttöréssel járó sérüléseket szenvedett a pusztá kézzel és lábbal véghezvitt bántalmazás során, de sem a sérülések száma, sem a kifejtett erőbehatások rendbelisége nem támasztotta alá a tárgyi oldalon a különös kegyetlen elkövetést. Lényegében a sérülések száma és jellege folytán minősül a cselekmény emberölési kísérletnek és nem életveszélyt okozó testi sértésnek, ezért a különös kegyetlenség megállapítása már kétszeres értékelést jelentene. A bírói gyakorlat általában különös kegyetlenséggel elkövetettként értékeli az eszméletlen sértett befagyott tó jegén hagyását, a tűz károsító hatásai által véghezvitt cselekményeket, az eszközzel vagy anélkül nagyszámú és rendkívüli fájdalom keltésére alkalmas olyan sérülések okozását mely során az elkövető emberi mivoltából kivetkőzve viszi véghez az elkövetési magatartást. Jelen esetben a vádlott az első cselekmény során 7 rendbeli, a másodiknál legalább 6 rendbeli erőbehatást fejtett ki. A bírói gyakorlat pusztá kezés bántalmazásnál, ahol taposás vagy a testre ráugrás, illetve más, extrém trauma nem igazolható, rendszerint jóval nagyobb számú sérülésnél lát lehetőséget a jelzett minősítő körülmény megállapítására (BH.2007.34, BH.2005.8.).

A másodfokú bíróság így a II. tényállásban írt cselekményt a Btk. 166. § (1) bekezdése szerinti alapeseti emberölés kísérletének minősítette.

Amint a fellebbviteli főügyészség helyesen hivatkozott rá, az elsőfokú bíróság a rendelkező részben elmulasztotta feltüntetni a vádlott speciális bűnismétlői, azaz a visszaesői, illetve különös visszaesői minőségét.

A vádlott a Fővárosi Bíróság 15.B.779/2005. számú ügyében jogerősen megállapított összbüntetési ítéletéből 2006. október 28-án szabadult feltételes szabadságra bocsátással, a büntetés kitöltésének időpontja pedig 2008. május 12. Az újabb bűncselekményeket a hároméves várakozási idő alatt követte el 2009. november 26-án, illetve 2010. január 11-én. A hivatkozott összbüntetés egyik alapítéletében a bíróság életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt marasztalta.

A fenti tények alapján ezért a Btk. 137. § 14. és 15. pontja alapján megállapítható, hogy az élet elleni cselekmény vonatkozásában visszaeső, az életveszélyt okozó testi sértés tekintetében pedig különös visszaeső. A másodfokú bíróság a részletezettek szerint ezért a visszaesést, illetve különös visszaesést az ítéletben meghatározta. A visszaesés megállapítása kapcsán a fellebbviteli főügyészi észrevételre megjegyzendő, hogy a kérdéses személyi minőség rendelkező részbeli pótlása feltétlen érdemi módosítás, azaz más ok hiányában is megváltoztató határozatot igényel másodfokon, tekintettel a Be. 372. § (1) bekezdésében foglaltakra. A megyei bíróság ugyanis jogszabályt helytelenül alkalmazott, amikor nem állapította meg a speciális bűnismétlést. Az első fokú ítélet kiegészítése e körben helybenhagyó határozattal nem történhet meg. A visszaesés ugyanis büntetőjogi főkérdés, mely a büntetéskiszabást is meghatározó tényező, különleges eljárásban pedig a hibás döntés nem orvosolható.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket alapvetően helyesen feltárta. További súlyosító körülmény még a vádlott speciális bűnismétlő volta, a másodfokú ítéletben meghatározott visszaesői, illetve különös visszaeső személyi minősége.

Ettől eltekintve a megyei bíróság a bűncselekmény tárgyi súlyához és az elkövető személyi körülményeihez igazodó, a törvényi rendelkezéseknek megfelelő, tett arányos fő- és mellékbüntetést szabott ki. A büntetés a minősítés enyhítése folytán sem tekinthető túl szigorúnak, lényeges enyhítése nem indokolt, ezért az ítéletábra az enyhítést célzó fellebbezéseket nem találta alaposnak.

Az ítélet járulékos kérdésekben hozott rendelkezései a jogszabálynak megfelelnek.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be.372.§ (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Az első fokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú elbírálásig előzetes fogva tartásban töltött időnek a főbüntetésbe történő beszámítása a Btk.99.§ (1) bekezdésén alapszik.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381.§ (1) bekezdése alapján állapította meg, figyelembe véve a vádlott költségmentessége folytán a Be. 339. § (1) bekezdésében írtakat.

Debrecen, 2012. január 23.

Dr. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke

Dr. Háger Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Elek Balázs sk.
bíró

ZÁRADÉK: A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 8.B.180/2011/25. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2012. január 23.

Dr. Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke